

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd perfectio animam immensis diuitiis multiplicet. Cap. xvj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Sapient.
 Philip. 1.
 Basil. reg. i. f. 1. d. i. p. 1.
 Psa. 119.
 Psa. 41.
 Tob. 7.
 Gregor. 8. moral. c. 16.
 1. Par. 3.

meritum nullum est. Huic denique sapiens, o quam pulchra est, inquit, casta generatio cum charitate! Porro stellas dixisse virtutes non me pœnitet, considerantem cōgruentiam similitudinis. Quo modo nēpe stella in nocte lucet, in die latent, sic vera virtus, quæ sapē in prosperis non apparet, eminet in aduersis. Illud sanē cautela est, hoc necessitatis. Ergo virtus est fides, & homo virtutum cælum.] Et profectō non solum propter hanc similitudinem, animæ perfectæ cœli sunt, sed etiam quia Deus in illis habitas, ad cœlestes & sublimes functiones impellit. Non illas rei familiaris sollicitudo cruciat, non cumularum opum cura sollicitat, non cupiditas bonorum & dignitatum inquietat, non appetitus voluptatum inflammatur, sed solum desiderium amoris Dei, & acquirendarum virtutum cura, & perueniendi ad destinatam sibi mensuram perfectionis absorbet. Ad eō ut diuinā pulchritudinis contemplandæ & amandæ desiderio captæ, ipsam quoque mortalem vitam interdum exhorreant, & æquo animo solum propter diuinam gloriam, & salutem proximorum sustineant, dicentes cum Paulo: Coarctor autem ē duobus, desiderium habens dissolui, & esse cum Christo multo magis melius, permanere autem in carne necessarium propter vos.] Vnde Basilus tractans quid in perfectis viris diuina pulchritudo cōtemplata faciat: hæc ait: Ea si quando sanctorum virorum quempiam circumfulsit, intolerabile illorum in animis defixum desiderij aculeum relinquat. Quippe qui cum vehementer eos vitæ huius taderet in voces illas erumpere soliti essent. Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est:] & quando veniam & apparebo, ante faciem Dei?] & dissolui, & esse cum Christo multo melius est. Et sic ut anima mea ad Deum fontem viuū, & nunc dimittis seruum tuum Domine. Vehementer etiam vitam hanc, velut tetrum quemdam carcerem abhorrebant vsque ad eō difficilibus cohibendum animis erant ij, quorum mentes Dei amor perstrinxerat.] Vide igitur quam ardentem Deus perfectos amat, siquidem eos in tantam dignitatem & gloriam exaltat, ut domus Dei, & cœli sint, in quibus ipse Deus habitat, & gloria suæ maiestatis ostentat. Quod fortassis contemplantur Sanctus Iob, cum in has voces erumpebat: Quid est homo, quia magnificas eum, aut quid apponis erga eum cor tuū?] Quæ enim excellentior hominis magnificatio esse potest, quam ut Deum in seipso gesserit, & non solum eius dona, sed ipsius etiam maiestatem in se recondat. De donis quidem dixit Gregorius: Hominem Deus magnificat, quia largitate rationis dicit, in fusione gratiæ visitat, honore collatæ virtutis exaltat. Si his donis homo magnificatur, quanto maiori gloria & splendore afficitur, cum datorem donorum in intimo cordis sedentem aspicit, & suum habitatorem agnoscit? Iam hinc elucet alio modo gloria Dei, nam si antea eluxit hominem sanando, nunc elucet hominem magnificando. Si magna Dei gloria fuit agrorum desperatum sanare, non est minor ipsius gloria habitationem demoniorum domū suam, & cœlum facere. Si gloriosum fuit, morbidum salutis fortitudine roborare, gloriosum etiam est in vilissimo & foetidissimo sterquilino regiam magnificam diuinæ maiestatis erigere. Nulla domus æquē gloriosa Domino fuit cum ea, quam Salomon ei in arca Ornā Ierusalim edificauit, quæ structura pulchritudine, diuitiarum copia, vasorum pretiosorum & utensilium multitudinē, sacrificiorum iugitate, & ministrorum cultu, ac reuerentia omnes basilicas regum, & templa numinum saluorum excelluit. Ita nulla est spiritualis domus aut æquē magnifica, aut æquē gloriosa Deo, ac est

A anima viri sancti, atque perfecti. Cuius structura vsque in cælum assurgit, cuius opes rex terrenus non diripit, cuius vasa non sanguinem taurorum aut hircorum, sed sanguinem Christi agni immaculati suscipiunt, cuius holocausta pinguis, & ardentium affectuum sacrificia numquam cessant, in qua non reuerentia exterior solum, sicut in templis materialibus, non semel dari consuevit, sed internus cultus, & ille à maximo amore profectus exhibetur. Domus illa magnifica solum in monte Moria, ad gloriam & honorem diuinum extracta est, & Iudæis cautum erat, ne alio loco templum pro sacrificiis & holocaustis edificarent. Nostræ etiam Ecclesiæ non vbique locorum eriguntur, sed aliquis semper habetur loci, solumque delectus, vbi quietius coram Domino preces fundamus, & ei cultum incurrenti sacrificij tranquillius immolemus. At domum istam Dei, quæ in vitæ perfectione consistit, & non ex lapidibus, sed ex virtutibus constructur, nec terra, sed cœlesti charitate tegitur, quisque in suo corde potest extruere. Deus impensas abundè suppeditat, adificationem adiuuat, ad laborem animat, & non expectata perfectione domus, si aliquid semifactum sibi offeratur, si aliquid tuguriolum concedatur, statim in eo cum gaudio habitare festinat. Abiciamus ergo moras, relinquamus excusationes, contempnamus nostræ fœcordiæ, & otiositatis prætextus, & hanc domum Deo in corde nostro edificemus. Iaciamus primum humilitatis profundæ fundamenta, super illa virtutum patietes construamus, quas amoris Dei, & proximi rectum operatur. Non desit in ea altare orationis, inter confessionis, sacrificium affectionis, & thymiama sanctorum desideriorum semper redolet, Sic & nos magnificabimur templum Dei facti, & ex sterquilino imperfectione in domum sanctitatis cōuersi. Et Deus glorificabitur in nobis, qui in sanctis suis gloriosus apparet, & ex eorum vita magnam sibi gloriam decerpit.

Quod perfectio animam immensis diuitiis multiplicat.

CAPVT XVI.

QUAM iuste Dominus, qui omnia bona sua in creaturas effundit, sibi soli per os Iaiæ gloriam referuat, & non quia ea indigeat, sed quia sibi soli debita est, omnem laudationem vsurpat. Laus enim, & gloria illi tribuenda est, à quo sine vlla exceptione bona cuncta procedunt; hinc verò non est alius quā creator noster Deus, qui sicut ex nihilo vniuersa creauit, ita omnium bonorum, quæ in creaturis sunt, vniuersale principium existit. Ab eo sancti & perfecti homines (ut nunc institutum nostrum persequamur) animæ vitam, & salutem habent; ab eo incomparabilem dignitatem obtinent: ab eo etiam nullo ingenio comprehensas opes accipiunt. Has sicut animæ salutem ac dignitatem ipsa perfectio spiritualis vitæ, quàm sancti profitentur, secum afferunt. Mecum, inquit, sunt diuitiæ, & gloria, opes superbar, & iustitia.] Quænam diuitiæ, quænam opes superbar tecum sunt o sancta perfectio! Illæ sanē, quæ solæ sunt diuitiæ veræ, quæ solæ sunt opes amplissimæ, quibus sæculi huius diuitiæ comparatæ, molesta sunt & angusta paupertas. De diuitibus quippe huius mundi quid dicitur? diuites egerunt & esurierunt, o diuites fidei o diuites vmbrales! o diuites infelices, quos mendicitas premit, pauperes affligit, & penuria bonorum angustat! De sanctis autem, & perfectis quid

1. Par. 3.
 Psa. 42.
 Prou. 8.
 Psa. 33.
 dicitur

dicuntur Inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono.] Quibus nullum deficit bonum, sed affatim habent quæcumque desiderant, veri diuites sunt nuncupandi. Diuitiæ, quas mundus suis amatoribus elargitur, falsæ diuitiæ sunt, quia minime animo hominis satisfaciunt, sed cum semper vacuum & queribundum relinquunt. Quis obsecro Salomone ditior? an ille conuersus ad consideranda opera manus suæ, & ad labores, in quibus frustra sudauerat, nihil in eis nisi vanitatem & afflictionem spiritus adinuenit. Quis potuit abundantius, quam Salomon obsequia sibi impensa persolvere? At hic dum magnificentissimè amicitiæ & obsequiis Hiram regis Tyri respondit, & viginti oppida in terra Galilææ in eius ditionem transtulit, nequaquam subiecti regis desiderio satisfacit: in cuius signum quasi per contemptum dictum est illi: Hæcne sunt ciuitates, quas dedisti mihi frater? Et appellauit Hiræ ea oppida terram Chabul, id est, terram displicentem & ad indignationem prouocantem.] At perfectionis diuitiæ ita desideria sanctorum implent, ut nullum vacuum, aut frustratum relinquunt. Nec mirum, quoniam uera iustitia pretiosior est cunctis opibus, & omnia quæ desiderantur, huic non valent comparari.] Perfecti hac iustitia replentur; ex his quæ sibi superflua sunt, in alios supra omnem illorum spem amplissimas opes effundunt, non quæ displiceant, sicut terra Chabul, sed quæ supra omnes mundi diuitias maximè placeant. In cuius signum ille claudus, qui sedebat ad speciosam portam templi, sperans se aliquè obolum à Petro & Ioanne accepturum, audit: Argentum & aurum non est mihi, quod autem habeo, hoc tibi do, in nomine Iesu Christi Nazareni, surge & ambula.] Quis unquam regum tam stupendum, & tam pretiosum donum, uel amico familiarissimo tribuit? Quis etiam ditissimus tale donum contempsit, quod pretio totius auri & argenti creati nunquam mercari potuit? Ille pauper, ille pannosus, ille auri, & argenti, & rerum sæculi vacuus, sed sanctitate, & diuinis donis refertus, sine ulla bonorum suorum iactura uno momento plus tribuit, quam principes, quæ reges, quam monarchæ, quam & uniuersa natura potest tribuere. In nomine, inquit, Iesu Nazareni surge & ambula.] Gra-diendi facultatem claudo donat, quia hæc solent esse dona sanctorum, id est, dona ditissimorum, gressus in cælum hominibus uerbo & exemplo dare, & impedimenta æternæ salutis auferre. In quo suum magistrum, id est, Christum, imitantur, qui, ut egregiè notauit Ambrosius, pedes suis lauare cõsuevit hospitibus, & quoscumque sua receperit domo, pollutis non patiatür habitare uestigiiis, sed maculosos licet uitæ prioris, in reliquum tamen dignetur mutare processus.

Hi Christi perfecti imitatores, sunt veri diuites, qui & sibi ingentes diuitias possident, & in proximos suos maxima bona conferunt. Sibi possident perfectionem, quæ thesaurus innumerabilium bonorum existens, ait: Accipite disciplinam meam, & non pecuniam, doctrinam magis quam aurum eligite. Melior est enim sapientia cunctis opibus pretiosissimis, & omne desiderabile ei non potest comparari.] Et rursus: Sapientia edificabitur domus, & prudentia roborabitur. In doctrina replebuntur cellaria uniuersa, sublimitas pretiosa, & pulcherrima.] Hac perfectionis doctrina nõ solum intellectu cognita, sed actione ad uitam nostram applicata, uirtutibus abundamus, quibus & bonorum operum alimenta dulcissima, & sanctorum habituum indumenta pretiosissima, & aurum charitatis purissima, & argentum sapientiæ lucidissima, & gemæ, ac lapides pretiosi donorum cælestium, & iura ad æternam felicitatem, ac possessiones bonorum num-

A quæ periturorum continentur. His tãquam ueris diuitiis uiri sancti cohonestantur; his aduersus impetus aduersariorum roborantur; his apud omnes nobilissimi, clarissimi que censentur. Egregiè enim dixit Prosper Regiensis Episcopus, ut has perfectionis diuitias explicaret: illæ nobis sunt ambiendæ diuitiæ; quæ nos ornare possunt pariter, & munire, quas nec acquirere possumus inuiti, nec perdere: quæ nos contra hostiles impetus armant, à mundo determinant, Deo commendant, dirant animas nostras, atque nobilitant, nobiscum sunt, intra nos sunt.] Et statim, ut istas opes amplissimas clariùs manifestet, subdit: Diuitiæ nostræ credende sunt pudicitia, quæ nos pudicos: iustitia, quæ iustos: pietas, quæ pios: humilitas, quæ humiles: mansuetudo, quæ mansuetos: innocentia, quæ innocentes: puritas, quæ puros: prudentia, quæ prudentes: temperantia, quæ temperantes: & charitas, quæ nos facit Deo & hominibus charos, uirtutum potentes, sæculi contemptores, ac bonorum omnium sectatores.] Postea uerò, ut ostendat quænam uirtutes nomen diuitiarum mereantur, addit: Hæc sunt non omnium, sed humilium pauperum facultates, patrimonium cordium, diuitiæ incomparabiles morum, quibus nõ abundat nisi illi, qui illis carnalibus ex corde renuntiant.] Charitas ergo perfecta uirtutes magnas & perfectas inducens, thesaurus est diuitiarum, ratione quarum Ecclesia diues efficitur. Quod Regius Propheta euidenter expressit, dicens ad Dominum: Vxor tua sicut uitis abundans in lateribus domus tuæ.] Quænam sunt latera? quinam anguli fortissimi domus Dei? nisi uiri sancti, & perfecti? In his, inquit, o Domine, Ecclesia est abundans & diues, quæ in malis, & in tepidis non abundans sed sterilis, non diues, sed mendica conspicitur. Vxor tua, ait Augustinus, sicut uinea fertilis, sed in quibus? In lateribus domus tuæ, id est, in his qui adherent Christo. In aliis, qui non adherent Christo, sterilis, sed nec illos in uinea computabo.] Nõ computat autem malos in uinea, nõ quia si fideles sint, partes Ecclesiæ non sint, sed quia non sunt partes Ecclesiæ similes, quæ sancta est, & illibata, neque tãquam uites abundans uinea racemis bonorum operum sunt ipsi circumdati. Huic autem Davidis sensui ab Augustino tradito, reuelatio quædam beata Gertrudis accedit, cui uisus est Dominus noster Iesus Christus in parte dextra corporis sui regalibus & pulcherrimis indumentis circumdatus, & in sinistra nudus, atque uiceribus plenus. Quia uidelicet (ut huic uirgini tunc monstratum est) duæ sunt partes Ecclesiæ, quæ corpus Christi mysticè dicitur: altera, sanctos & perfectos continens, quæ uestiu splendore, id est, uirtutum, & donorum pulchritudine fulget: altera, imperfectos, peccatoresque complectens, quæ nuditate, & uiceribus, hoc est, spirituali indigentia, & peccatorum squalore tabescit. Est profecto Ecclesia abundans, & diues in sanctis, quia illi diuitiis sanctitatis abundant, propter quas sæculi diuitias fallaces aspernantur. Sicut enim diuites mundi, aurum quidem, & argentum æstimant, puluere uerò, & stercore pro nihilo dicunt, ita etiam diuites Dei, qui non sunt alij quam perfecta uirtute, ac sanctitate pollentes, bona animæ diligunt, & dona cælitus immissa in magno pretio habent, honores autem, & sæculi dignitates, amaras delicias carnis, & cetera similia contempnunt. Ipsi sunt uasa uiduæ mutuo à vicinis accepta, quibus primum modicum olei linientis infunditur, quod paulatim crescens, & uasa implens, uiduam, & filios eius sustentat, & onera debitorum exoluit. In uidua, quæ absentiam mariti deplorat, & mortem filij lugeat, Ambrosius Ecclesiam intelligit: nam illa de peccatorum morte tristatur, & Christi sponsi præsentiam amabilem, & purissimos amplexus suspirat. Hæc uasa uacua mutuo à

Prosper. lib. 2. de uita contempl. cap. 13.

Psal. 127.

Aug. con. ad eundem Psal.

Gertrud. lib. 3. in sermone de uerna pietate c. 75.

4. Reg. 4.

Ambros.

vicinis accipit, cum homines ab infidelitate, aut à peruerfis dogmatibus, aut à face vitiorum extrahit, & in virtutis gremium adducit. Guttam olei iniicit, cum eis noua vitæ initium instillat. At hoc initium dum crescit, dum augetur, dum ad perfectionem veniens, vasa, id est, mentes sanctorum replet, mirum est, quantum valeat, & ad quanta patranda sufficiat. Vidnam, nempe Ecclesiam, reficit, quæ in virtutibus & laboribus sanctorum exultat: filios, nimirum alios fideles, sustentat, quoniam conspectu perfectorum virtus eos ad imitationem prouocat, & debitis satisfacit, quia antiqua peccata ante conuersionem commissa penitus delet. O magna substantia, quæ tot hominibus sufficit, & nec te possidentem, nec alios, qui quoquo modo tibi adherent, vacuos, aut icinuos derelinquis! Verè vbi multa sunt opes, multi qui comedunt eas,] qui tamen numquam illas exhauriunt, & quia perpetuæ sunt, numquam continuo vsu & acceptance consumunt.

Eccles. 5.

Rom. 8.

Eccles. 42.

Greg. 11. Mor. cap. 26.

Iob 29.

Bern. ser. 39. in Cant.

Non tantum hæ perfectionis diuitiæ veræ sunt, quæ diuitiarum sæculi falsitatem, & magna, quæ eandem exilitatem ostendunt, sed etiam (quod excellentissimum est) ex aduersis casibus, vnde diuitiæ mundi iacturam sentient, inde augmentum, & firmitatem accipiunt. Nihil enim miserius aut calamitosius viro perfecto accidere potest, quam si in imperfectione cadat, si in aliquod peccatum impingat, si acceptis à Domino beneficiis minime aliquando vitæ puritate respondeat. Sed hæ calamitas, & spiritalium diuitiarum aduersitas solet eas promouere, & firmiores efficere, dum ille qui aliquantulum lapsus est, feruentius surgit, cautiùs deinceps viuunt, & humilior euadit. Vnde Paulus ait: Quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, iis, qui secundum propositum vocati sunt sancti.] Omnia cooperantur in bonum: ergo & ipsi lapsus, atque defectus. Nam licet ipsi labi, & deficere, & à virtute deuiare, nihil natura sit, tamen numero sub omni comprehenditur. Vnde si quicquid accidit sanctis eis cooperatur in bonum, etiam defectus, & lapsus præ humana imbecillitate contracti, si non causa, at occasio sunt amplioris boni. Secundum quem intellectum verum habet illud Salomonis: Melior est iniquitas viri, quam benefaciens mulier.] Vir enim hoc loco vitum perfectum, & mulier hominem tepidum & imperfectum designat, cuius bonitas ideo illius iniquitati supponitur, quoniam perfectus ex modico casu magnam humilitatem capit, & imperfectus ex modico bono opere, non semel in gloriam inanem, ac in superbiam erigitur. Quod & Gregorius annotare non timuit, dicens in moralibus dum hunc eundem locum tractat: Nonnumquam etiam culpa fortium, occasio virtutis fit, & virtus infirmorum occasio peccati. Quis igitur felicior illo, qui ipso lapsu se erigit: quis ditior illo, qui ipsa paupertate & meritorum iactura ditescit? Sanctus Iob inter alia suæ prosperitatis elogia, illud non contemnendum recenset, quod petra fudebat illi riuos olei.] Sed adest hic alia maior viri perfecti prosperitas, quod non saxum, sed peccatum illi per occasionem oleum diuinæ misericordie parat, dum humilitatem, & cordis compunctionem importat. Nec mirum mihi est, quod sancti, & perfecti homines, ex ipso lapsu atque imperfectione proficiant, dum eos cõsidero speciali quadam Angelorum prouidentia circumdatos, qui eos docent in peccatorum stercore cibum compunctionis quærere, imò & gemmâ humilitatis inuestigare. Ad quod vile est illud Bernardi: Noueris huiusmodi animam (loquitur autem de anima perfecta) numquam esse sine Angelorum custodia, qui eam æmulantur Dei

æmulatione, solliciti suo viro seruare, & virginè castam exhibere Christo. Et ne dixeris in corde tuo, vbi sunt: Quis eos vidit? vidit eos Propheta Eliseus, insuper & fecit orando, vt videret etiã Giezi. Tu nõ vides, quia non es Propheta, nec puer Propheta: Vidit Patriarcha Iacob, & ait: Castra Dei sunt hæc.] Vidit & doctor gentium, qui dicebat, nõne administratori; spiritus sunt in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis?] Hi pedagogi hominum tam sapientes, tam sponsa Dei æmulatores, tam de nostra salute & perfectione solliciti, quid non facient, vt ex omnibus proficiamus, & ex ipsa miseria nostra aliquem fructum reportemus? Sciunt agricolæ, applicito arboribus & plantis stercore, facere, vt fructum ferant, & nobis ex sua fecunditate, suauissima alimenta promittant: & ignorabunt Angeli, quomodo ex sanctorum defectibus, animabus ipsorum aliquem sanctitatis profectum adiciant? Non sanè ignorant, sed optimè norunt, quo pacto sibi in custodiam commendatos, ex sinistra euentibus, atque ex ipsis casibus ad maiorem circumspectionem, & sollicitiorem curam perfectionis impellant. Quæ ergo maiores diuitiæ excogitari possunt, quam illæ, quarum talis est natura, vt immiunitione crescant, & vnde aduersarius noster eas vult surripere, inde meliùs custoditæ magis stabiles, & copiosiores existant?

4. Reg. 6.

Gen. 32.

Hebr. 1.

Illud autem postremum hæ perfectionis diuitias commendet, quod, vt Dominus eas perpetuo conferuet, sæpè tribulationibus tegit, & ab oculis perfectorum possidentium abscondit. Illud namque consilium Ecclesiastici: Filie tibi sunt, serua corpus illarum, & non ostendas hilarem faciem tuam ad illas,] interdum cum animabus sanctis tamquam cum charissimis filiabus Dominus quoque custodit. Qui non vt earum corpora protegat, quæ morbis, & interitui subiacet, sed vt diuitias sanctitatis eisdem commissas à perditione defendat, has animas veluti feueri vultu aspiciunt, dum tribulationu flagellis affligit. Quam obrem sanctus Iob quamlibet sanctorum animarum lampadem contemptam appellat, quia scilicet impioru hominum cæcus, eam apud Dominum despicibile existimat. Lampas contempta, inquit, apud cogitationes diuitum, parata ad tempus statutum.] Lampas nõ vacua, sed plena oleo, quæ apud Deum & homines ardet, & lucet, quam Dominus velut diuitem & ad nuptias cum æterno Rege in eundas paratã, ab ingressu sui thalami non excludit: Lãpas Ecclesiæ data, vt eam splendore illuminet, & opum abundantia condecoret.

Eccles. 7.

Iob 12.

Sicut enim mudo corporeo duo luminaria, maius, & minus, sol videlicet & luna, & lumen & decorè impertunt, ita hæc lampas, anima nempe perfecta Ecclesiæ, aut congregationi, in qua viuunt, splendorem & pulchritudinem tribuit. Hanc lampadem iniqui contemnunt, & nullius valoris æstimant, quia pressuris & tribulationibus patere conspiciunt. Sæpè namque contingit, ait Gregorius, vt electus quisque, qui ad æternam felicitatem ducitur, continua hic aduersitate deprimatur, non hunc rerum abundantia fulciat, non dignitatum gloria honorabilem ostendat, nulla ei obsequentium frequètia suppetat, nulla hunc humanis oculis vestium pompa componat: à cunctis verò despicibilis cernitur, & huius mundi gloria indignus æstimatur. Sed tamè ante oculi iudicis oculis virtutibus emicat, vitæ meritis coruscet, honorari metuit, despici non refugit, corpus continentia afficit, sola in animo dilectione pinguescit, mentem semper ad patientiam præparat, & erectus pro iustitia de perceptis contumeliis exultat: afflicti ex corde comparitur, de bonorum prosperitatibus quasi de propriis lætatur: sacri verbi pabula in mente sollicitus rumi-

Greg. 10. Mor. 17.

nat,

nat, & inquisitus quodlibet eloqui dupliciter ignorat. Bene itaque iusti simplicitas, & lampas esse dicitur & contempta Lampas, quia interior lucet, & contempta, quia exterior non lucet. Intus ardet flamma charitatis, foris nulla gloria resplendet decoris.] Quare exterior non lucet, quia Dominus sanctitatis diuitias, ne ab inani gloria, aut ab alio effectu elationis illidantur, tegumento tribulationis abscondit. Prudentia enim est in itinere posita, & totum in sarcinis constitutum, res pretiosas operire, & viles atque abiectas ostentare, ne quod sibi charissimum est, aut occultus latronum dolus, aut aperta violentia furripiat: & ita ad mirabilem sapientiam Dei pertinet diuitias perfectorum, qui vasa Dei sunt, non in domo aternitatis, sed in mortalitatis itinere posita, laborum operimentis munire, ne eas insultus aduersariorum rapiat, & sanctos suos pauperes & vacuos derelinquat. Ad hoc respexit Dauid, cum in persona sanctorum dixit. Deus repulisti nos, & destruxisti nos, iratus es, & miseratus es nobis.] Videtur enim eos à se repellere, & malis illatis destruere, videtur iram in illos exercere, & indignatione punire, at reuera illorum potius miseretur, dum suorum opes tribulationibus contegit, & de ipsorum nouis profectibus, & sanctitatis augmento hlarescit. Quamuis autem ista sanctorum opes Deo disponente lateant, non tamen omnino, sed vt lucerna in lampade lateat. Sicut enim lux lampadis ita opaco corpore absconditur, vt tamen per rimulas aliquatenus videatur, sic thesaurus sanctitatis per patientia & equanimitatem ostenditur, dum tribulationibus operitur. Iam tentatio virum perfectum impugnat, iam persecutio impetit, iam ageritudo corporalis angustat, sed quasi per lampadis rimulas elucet in facie cordis tranquillitas, in sermone mentis lenitas, & in omnibus cum diuina voluntate conformitas, quæ à quolibet sapiente cunctis mundi diuitiis præfertur, & supra vniuersos thesauros æstimatur.

Perfecti ergo viri sunt diuites, qui virtutibus vetis, scilicet diuitiis, abundant, qui nullius rei peritura se indigere existimant, qui nulla terrena desiderant, qui ipsi miseris in opibus crescunt, qui tribulationibus & pressuris diuitias suas non perdunt, sed ab iniuriis aduersariorum custodiunt. Inter omnes verò opes, quas possident, hæc est aut maior aut mirabilior eorum substantia, quod cum tam copiosè descant, non tamen superbiunt, nec in sua prosperitate confidunt. Angelus quidem à Deo diues, & sanctus creatus ex alienis diuitiis superbiuit, in cuius corde hæc vox elationis intonuit: Ego dixi in abundantia mea non moriebor in æternum.] At sancti, & perfecti, licet ex luto conditi, & ob id superbia insultibus magis expositi (quæ solet facilius animos viles, & abiectos subicere) nequaquam ex accepta sanctitate superbiunt, sed quò sanctiores, ò mira res! & quò ditiores, eò se magis humilitate deiiciunt. Optime enim agnoscunt se à diuina bonitate iuari, vt incipiant, vt progrediuntur, & vt ad perfectionis culmen ascendant; sine cuius iuuamine non solum ad perfectionem non peruenissent, verum nec primum ac minimū virtutis progressum fecissent, nec peccatorum præcipia vitassent. Quare libenter consentitur: Nisi quia Dominus adiuit nos, paulominus habitasset in inferno anima nostra.] Si dicebamus & fatebamur, mortuus est pes noster, & affectus noster in iniquitatem propensus, misericordia tua Domine adiuuabat nos.] Et rursus alio loco clamant: Adiuua nos Domine Deus noster, saluos nos fac secundum misericordiam tuam. Et sciunt, quia manus tua hæc, & tu Domine fecisti eam.] Hæc verissima propria vilitatis, & diuinæ bonitatis cognitio perfectos viros erudit, vt inter abun-

daantiam spiritualium diuitiarum humiles sint, seiplos despiciant, & in solo Deo tamquam in omnium bonorum principio confidant. Ipsum vt auctorem sanctitatis, & seiplos vt vilia instrumenta ab ipso mota & eleuata conspiciunt, & indignum putant, præcipua & vera causa sanctitatis obliuiscunt, sibi ipsi, qui à Deo vocantur, & mouentur, & quodammodo impelluntur, hoc opus gloriosum ascribere. Merito timent, ne illis exprobrer Dominus, quod Senacheribo, aut Nabuchodonosori exprobrauit per Isaiam dicens: Numquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea, aut exaltabitur serra contra eum à quo trahitur? quomodo si eleuetur virga contra eleuantem se, & exaltetur baculus, qui vtique lignum est.] Sapienter Laurentius Iustinianus hæc perfectorum humilitatem tantis opibus cumulatam admiratur, cuius hæc est oratio. At verò perfecti, quorum in præsentiarum exiguus est numerus, iam mundo ex corde mortui, quibus etiam crucifixus est mundus, quamuis operentur magna, aggrediantur ardua, perferant aspera, innocenter viuunt, virtutibus polleant, coruscant miraculis, terrena despiciant, inhiantique affectu concupiscant cælestia, veritatis tamen lumine illustrati, se nihil ex se esse proclamant, atque ex Dei gratuita bonitate, si quid sunt, sincera humilitate fatentur esse quod sunt. Norunt siquidem se conditoris vniuersorum esse instrumenta electa per gratiam, quæ proculdubio nisi exercerentur à Domino, tamquam cæteri iacerent interiori habitu vacui, memoriter retinentes, quod Dominus ait: Sine me nihil potestis facere.] Hoc igitur mirabilissimum est, quod sancti veris diuitiis abundantes, humiles sunt, & quò ditiores, & modestiores, & humiliores euadant, & non verbo tantum (nam homini de se mendaci mentiri esset facile) sed sensu mentis & affectu cordis, se omnibus hominibus tamquam abiectissima aramenta postponunt. Quod si de diuitiis sæculi dixit verè Augustinus, Tinea diuitiarum superbia est, de diuitiis sanctitatis dicamus nos, Ornamentum diuitiarum humilitas est. Has nos, qui sæculi opes contempsimus, diuitias queramus: has nos non ex cavernis terræ: sed ex corde Dei nostri precibus, & lacrymis, & gemitibus eramus: has nos cura peruigili, & assidua sollicitudine comparare & augere curemus. Hæc sunt diuitiæ, quæ non pungunt, sed mulcent; non cruentant, sed sanant; non inquinant, sed animas nostras purificant. Hæc sunt diuitiæ pauperibus de industria referuata: nam Deus eligit pauperes in hoc mundo, diuites in fide, & heredes regni, quod repromissit diligentibus se.] Hæc denique sunt diuitiæ, quæ in hac vita positos nunquam nos fatiant, sed nouo semper desiderio amplius acquirèdi sollicitant. Si enim, Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit,] similiter augetur perfectionis amor, quo magis sanctitas in mentibus perfectorum augetur: donec ad illum gradum sanctitatis perueniant, quem postremum spiritum agentes suscipiant, quem non consequitur tristis sollicitudo cor diuitum cruciatu, sed læta, & secura felicitas sine fine duratura.

Quod perfectio ineffabiles delicias contineat.
CAPVT XVII.

ROST perfectionis diuitias, eius delicias perferentemur, vt si Dominus in pauperibus ditandis gloriosè magnificatus est, in animabus quoque, perfectorum læticia & gaudio cumulatam gloriam suam & magnificentiam ostendet. Nam eximia Dei gloria est, si animam exæpe Egypti, & porris & aliis assueram, manna suauissimo consolationum diuinarum pascat, & cælestium spirituum voluntatibus repleat. Illud etiã huic diuinæ gloriæ prædi-

Isaia 10.

Iust. li. de grad. perfectio. nis. c. 8.

Ioan. 15.

August.

Iacob. 2.